

Fișa nr. 1

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL (art. 5-23 NCPC)

- ✓ reprezintă reguli esențiale care guvernează întreaga activitate judiciară și care se află într-o relație de interdependență;
- ✓ sunt consacrate în cele mai importante acte normative, interne și internaționale: Convenția europeană privind drepturile omului (art. 6), Constituția României, noul Cod de procedură civilă (art. 5-23 NCPC), Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor;
- ✓ importanță și rol:
 - contribuie la înțelegerea și interpretarea corectă a normelor de procedură, la formarea unei jurisprudențe unitare;
 - orientează activitatea de elaborare a legislației în materia procedurii civile;
- ✓ art. 20 NCPC stabilește expres îndatorirea judecătorului de a asigura respectarea și de a respecta el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.

1. PRINCIPIUL RĂSPUNDERII JURIDICE A JUDECĂTORULUI ÎN CAZUL REFUZULUI DE A SOLUȚIONA O CAUZĂ CIVILĂ (ART. 5 NCPC. ÎNDATORIRI PRIVIND PRIMIREA ȘI SOLUȚIONAREA CERERII)

- ✓ concretizat în:
 - *interdicția judecătorului de a săvârși fapta de denegare de dreptate* – art. 5 alin. (1)-(3) NCPC (a se vedea și art. 4 din Legea nr. 303/2004);
 - *interdicția judecătorului de a stabili dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele supuse judecării*, interdicție fundamentată pe separația puterilor în stat și pe relativitatea lucrului judecat [art. 5 alin. (4) NCPC];
- ✓ reprezintă pentru cetățean o garanție în plus a accesului liber la justiție, a dreptului la un proces echitabil.

2. PRINCIPIUL ACCESULUI LIBER LA JUSTIȚIE (ART. 6 NCPC. DREPTUL LA UN PROCES ECHITABIL, ÎN TERMEN OPTIM ȘI PREVIZIBIL)

- ✓ dreptul la un proces echitabil este în strânsă legătură cu garantarea *accesului liber la justiție*: o procedură echitabilă nu poate fi realizată dacă litigiul nu este dedus unui judecător; toți

PRINCIPIILE PROCESULUI CIVIL

Teme de dezbatere și aplicații pe baza noțiunilor teoretice. Jurisprudență adecvată tematicii

Teme de dezbatere și aplicații

1. Judecătorul statal are dreptul (posibilitatea) să judece litigiul „în echitate”? Faceți distincția între noțiunea de „proces echitabil” și cea de „judecată în echitate” (*ex aequo et bono*).
2. Exemplificați garanții procesuale ale unui proces echitabil.
3. În ce constă *metoda analogiei legii* folosită în soluționarea unor cauze?
4. Identificați, în Codul de procedură civilă, limitări procesuale ale principiului disponibilității, atât pentru reclamant, cât și pentru pârât.
5. Identificați forme ale abuzului de drept procesual în practica judiciară, precum și instrumentele procesuale de limitare și sancționare a acestora. Faceți propuneri *de lege ferenda* în vederea creării unor instrumente legale mai eficiente pentru prevenirea și sancționarea exercitării abuzive a drepturilor procesuale.
6. Exemplificați și analizați cazurile în care legiuitorul permite excepții de la principiul contradictorialității, prin prisma scopului urmărit în reglementarea unor astfel de limitări ale unui principiu fundamental.
7. Care este sancțiunea desfășurării unui proces civil cu nerespectarea principiului publicității?
8. Prin cererea de chemare în judecată, reclamantul a solicitat ca pârâtul să fie obligat la plata sumei de 10.000 euro reprezentând ultima rată a prețului datorat în temeiul contractului de vânzare încheiat între părți, cu privire la un imobil-teren. Din probele administrate rezultă că între părți s-a încheiat un contract sub semnătură privată și că prețul vânzării este derizoriu. În aceste condiții:
 - instanța este îndreptățită să invoce din oficiu nulitatea contractului de vânzare pentru lipsa formei *ad validitatem*? Care pot fi consecințele procesuale într-un asemenea caz?

Căi de atac supuse unui termen de 5 zile

Calea de atac	Tipul actului atacat	Reglementarea în NCPD	Materie (observații)
Apel	încheiere	art. 64 alin. (4)	apelul împotriva încheierii de respingere ca inadmisibilă a cererii de intervenție, dacă încheierea a fost dată în prima instanță
	încheiere	art. 361 alin. (2)	apelul împotriva încheierii de respingere a cererii de asigurare a probelor
	încheiere	art. 719 alin. (6)	apelul împotriva încheierii prin care instanța se pronunță asupra cererii de suspendare a executării silite, în cadrul judecății contestației la executare
	hotărâre	art. 791	apelul împotriva hotărârii date cu privire la validarea poprii
	încheiere	art. 876 alin. (3)	apelul împotriva încheierii prin care instanța se pronunță asupra menținerii sau înlăturării suspendării plății creanței, în cazul formulării unei contestații față de proiectul de distribuire a sumelor
	hotărâre	art. 877 alin. (1)	apelul împotriva hotărârii asupra contestațiilor formulate împotriva proiectului de distribuire
	încheiere	art. 954 alin. (3)	apelul împotriva încheierii prin care se soluționează cererea de sechestrul asigurător
	încheiere	art. 957 alin. (1)	apelul împotriva încheierii prin care se soluționează cererea debitorului de ridicare a sechestrului asigurător
	încheiere	art. 961 alin. (2)	apelul împotriva încheierii prin care se soluționează cererea de înființare a sechestrului asigurător asupra unei nave civile
	încheiere	art. 975 alin. (4)	apelul împotriva încheierii prin care se soluționează cererea de sechestrul judiciar
	sentință	art. 1.000 alin. (1)	apelul împotriva sentinței prin care se soluționează cererea de ordonanță președințială
sentință	art. 1.042 alin. (5)	apelul împotriva sentinței prin care se soluționează cererea de evacuare din imobilele folosite sau ocupate fără drept	

8. În situația morții părții în intervalul de 30 de zile de la momentul comunicării hotărârii primei instanțe:
- termenul de apel este suspendat, urmând a se relua după dezbateră succesiunii;
 - termenul de apel este întrerupt, urmând a se efectua o nouă comunicare a hotărârii pe numele succesiunii;
 - termenul de apel este întrerupt, după dezbateră succesiunii începând să curgă un nou termen.
9. Apelul prin care se atacă hotărârea primei instanțe de către pârâtul care a achitat integral sumele de bani la care a fost obligat prin aceasta:
- va fi respins ca inadmisibil;
 - va fi analizat de către instanță în situația în care aceasta constată că există motive de ordine publică;
 - va fi respins ca lipsit de interes.

Interpretare și aplicare unitară a legii

ICCJ, complet RIL, dec. nr. 18/2019: În interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 714 și art. 95 din Codul de procedură civilă, secțiile civile ale tribunalelor sunt competente funcțional să soluționeze apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii asupra contestațiilor formulate împotriva executărilor silite pornite în temeiul dispozițiilor art. 260 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare.

ICCJ, complet RIL, dec. nr. 17/2017: În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale privind calea de atac în materia contenciosului administrativ, împotriva hotărârilor pronunțate în această materie poate fi exercitată numai calea de atac a recursului, cu excepția cazului prevăzut de dispozițiile art. 25 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Jurisprudență

ICCJ, s. I civ., dec. nr. 97/2018: Acțiune în răspundere delictuală. Nu se poate reține autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri atât timp cât legea prevede calea de atac a apelului împotriva acesteia.